

Päiväys
27.1.2021

Diaarinumero
20080/03.04.04.04.16/2021

Savonlinnan kaupunki
Saap. 1.../1... 2021
DN:o 54/57/511/2013

Muutoksenhaunalainen päätös
Savonlinnan kaupunginvaltuusto, 15.12.2020, 85

Valittajat

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry
Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry

LAUSUNTO- JA ASIAKIRJAPYYNTÖ

Savonlinnan kaupunginhallitusta kehoitetaan oheisen valituksen johdosta:

1. Antamaan lausuntonsa asiasta. Lausunnon tulee sisältää selostus asiasta, vastaus valittajan esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausuma esitetystä selvityksestä.
2. Toimittamaan kaikki valituksenalaisen päätöksen perusteena olleet asiakirjat ja muu tarvittava selvitys, joita ovat ainakin:

- valtuuston hyväksymismerkinnällä varustettu värillinen kaavakartta kaavamerkintöineen ja määräyksineen
- kaavaselostus lopullisessa muodossaan
- osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- mahdolliset luonto- ja ympäristövaikutusselvitykset
- mahdolliset rakennushistoria-, kulttuuriympäristö- ja muinaisjäännösselvitykset
- mahdolliset melu- ja tärinä- sekä liikenneselvitykset
- kaikki muistutukset ja niihin annetut vastaukset
- kaikki kaavasta sen eri valmisteluvaiheissa annetut lausunnot
- alueella voimassa oleva hyväksymismerkinnöillä varustettu värillinen kaavakartta kaavamerkintöineen, kaavamääräyksineen ja kaavaselostuksineen
- asemakaavoissa hyväksymismerkinnöillä varustettu värillinen yleiskaavakartta kaavamerkintöineen, kaavamääräyksineen ja kaavaselostuksineen
- yleiskaavoissa ja ranta-asemakaavoissa mitoitustaulukko
- karttaselvitys valituksenalaisten alueiden sijainnista, maanomistajista, tilojen rekisterinumeroista sekä niihin kohdistuvista aluevarauksista
- maanomistajan toimesta laadituissa kaavoissa maanomistajan tai hänen edustajansa yhteystiedot
- valituksen kohdistuessa kaava-alueella olevien rakennusten kaavamerkintöihin ja kaavamääräyksiin rakennusten omistajien yhteystiedot
- sekä muun tarvittavan selvityksen.

3. Laatimaan luettelon lausunnon liitteenä toimitetuista asiakirjoista, jotta asianosainen saa myöhemmin vastinepyynnön yhteydessä tietoonsa lausunnonantajan hallinto-oikeuteen toimittaman oikeudenkäyntiaineiston.

Lausunto ja pyydetyt asiakirjat on toimitettava hallinto-oikeudelle viimeistään 26.2.2021. Lausunto ja asiakirjat pyydetään toimittamaan ensisijaisesti sähköisesti.

Lausunnon toimittamisen yhteydessä pyydetään mainitsemaan diaarinumero 20080/2021.

Sauli Hakkarainen
Lainkäyttösihteeri

LIITTEET
asiakirjat

"Heikki Härkönen" <heikki.harkonen@sll.fi> aika 15.01.2021 10.03.41

Vastausta pyydetään kenelle <heikki.harkonen@sll.fi>

Vastaanottaja: <ita-suomi.hao@oikeus.fi>

Kopio:

Aihe: Kunnallisvalitus Savonlinnan kaupunginvaltuuston 15.12.2020 tekemä päätös §85
"Savonrannan rantayleiskaavan tarkistaminen Metsähallituksen maa-alueilla, hyväksyminen".

Liitteenä on

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry ja
Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry

Kunnallisvalitus Savonlinnan kaupunginvaltuuston 15.12.2020 tekemä päätös §85
"Savonrannan rantayleiskaavan tarkistaminen Metsähallituksen maa-alueilla,
hyväksyminen" -liittyy.

Yt.

Heikki Härkönen, piirin toiminnanjohtaja

Suomen luonnonsuojeluliitto, Etelä-Savon piiri

www.sll.fi/etela-savo

kunnallisvalitus15012021.pdf

LIITE kunnallisvalitukseen 15012021kielua luontoarvot.pdf

Kunnallisvalitus 15.1.2021

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDELLE

Postiosoite: PL 1744, 70101 KUOPIO
Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, 70100 KUOPIO
Faksi: 029 56 42501
Puhelin: 029 56 42500 (vaihde)
Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

PÄÄTÖS, JOHON HAETAAN MUUTOSTA

Savonlinnan kaupunginvaltuuston 15.12.2020 tekemä päätös §85 "Savonrannan rantayleiskaavan tarkistaminen Metsähallituksen maa-alueilla, hyväksyminen".

Tekstissä myöhemmin käytetty terminä "kaavoitus".

MUUTOKSENHAKIJAT

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry

Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry

Suomen luonnonsuojeluliiton piirijärjestönä Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry valvoo Etelä-Savon maakunnan ympäristön tilaa. Piirin kotipaikka on Mikkeli. Piiri on ympäristönsuojelulain (YSL), luonnonsuojelulain (LSL), maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) sekä vesienhoitolain (VHL) mukaisesti asianosainen Etelä-Savossa.

Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys on Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistys, jonka kotipaikka on Savonlinna. Yhdistys on ympäristönsuojelulain (YSL), luonnonsuojelulain (LSL), maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) sekä vesienhoitolain (VHL) mukaisesti asianosainen toiminta-alueellaan.

Kumpikin yhdistys on alueella rekisteröity yhteisö, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Lisäksi viittaamme Maankäyttö- ja rakennuslain 191§ sekä sen kolmanteen momenttiin: kaava heikentää luonnonympäristön arvojen säilymistä.

PROSESSIOSOITE

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry
Pappilankatu 3, 57100 Savonlinna
Sähköposti etela-savo@sl.fi, slleslsp@gmail.com, isly@sl.fi
Puhelin 0442080770

VAATIMUKSET

1) Savonlinnan kaupunginvaltuuston 15.12.2020 tekemä päätös §85 Savonrannan rantayleiskaavan tulee kumota lainvastaisena jäljempänä esitetyin perusteluin.

2) Vaadimme, että asian käsittelyyn liittyvät kohtuulliset oikeudenkäyntikulut korvataan.

PERUSTELUT

Yleiset perustelut

1. Sisällöltään puutteelliset ja riittämättömät selvitykset (1)
2. Puuttuvat selvitykset (2, 3, 4)
3. Sisällölliset ristiriitaisuudet (1, 5, 7, 8, 9, 10, 11)
4. Puutteellinen asian käsittely (6, 12, 13)

Edellä mainitut perustelut on jaoteltu kolmeentoista yksityiskohtaiseen perusteluun, numero perustelun yhteydessä viittaa kuhunkin yksityiskohtaiseen perusteluun.

Olemme perehtyneet ja viittaamme seuraaviin lakeihin Luonnonsuojelulaki (3§, 4§ 64a§, 65§), Hallintolaki (31§), Maankäyttö- ja rakennuslaki (22§, 24§, 39§, 73§) ja Laki oikeudesta luovuttaa valtion maaomaisuutta ja tuloatuottavia oikeuksia (3§).

Olemme myös viitanneet viimeaikaisiin eri oikeusasteiden tulkintoihin.

Olemme käyttäneet apuna lukuisia asiantuntijoita ja viranomaisten lausuntoja. Olemme liittäneet koosteen alueen luonto arvoista, johon viitataan yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä

Viranomaisten kanssa on ollut keskustelua alueen tulevasta käytöstä ja se on yksi viimeisiä rakentamattomia erämaamaisia kokonaisuuksia Etelä-Suomessa. Vastaavia paikkoja on vaikea löytää tulevaisuudessa. Näkemyksemme mukaan rakentamattomien erämaamaisten järvien rantojen osalta vallitsee viranomaisten ja hallinnon selkeä tahto sekä kansainväliset sopimukset, ettei niitä kaavoitettaisi. Tahdon toteutuminen on turvattu lukuisin suunnitelmin sekä myös lakien avulla. Kyse on myös luontokadosta: alue muodostaa tärkeän käytävän eri luonnonsuojelualueiden välille ja sisältää lukuisia uhanalaisia ja harvinaisia lajeja.

Kaavan tulisi perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Tarpeellisessa määrin on selvitettävä kaavan ja eri vaihtoehtojen ympäristövaikutukset sekä huomioida kaavan tehtävä ja tarkoitus, aiemmat selvitykset, muut selvitysten kannalta tarpeelliset seikat. Selvitysten pohjalta on voitava arvioida merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- Maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Kaavahierarkiaan perustuen kaavoituksella ohjataan alueiden käyttöä ja rakentamista: Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulisi konkretisoida maakuntakaavassa ja kuntakaavoissa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Puutteelliset luontoselvitykset ja ristiriita luonnonsuojelulakiin (1)

Kaavoitusta varten elo-syyskuussa 2017 tehty selvitykset ovat paikallisia keskittyen vain rakennuspaikkoihin, kun niiden olisi pitänyt keskittyä laajempaan alueeseen ja vaikutuksiin mukaan lukien heijastevaikutukset ympäröiville luonnonsuojelualueille. Lisäksi kyseinen ajankohta on huono linnusto- ja liito-oravahavaintojen kannalta. Alueella on osana kaavoitusta tehty luontoselvitys elokuussa 2017, mutta se on rajattu koskemaan vain suunniteltuja lomarakennuspaikkoja, joilta löytyi yhteensä 11 luontokohdetta. Asia käy ilmi kaavan kaavaselostuksessa. Olemme laatineet koosteen erilaisista alueen luontoselvityksistä, joiden taustalla on lukuisia asiantuntijoita ja liittäneet koosteen valituksen yhteyteen.

Taustalla kaavoitus on ristiriitainen luonnonsuojelulain kohtiin 3§, 4§ 49§ nähden.

Natura-arvioinnin laiminlyönti (2)

Kaavaselostuksen osallistuminen ja yhteistyö kohdassa 4.2.4 käy ilmi aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa ELY-keskuksen esitys Natura-tarveharkinnan tarpeellisuudesta. Natura-arvioinnin tarve tulee esiin mm. virheellisten oletusten ja väittämien muodossa kaavaselostuksen kohdassa 7.7.

Kaava-alue ulottuu Saimaan rantaan ja on vain 1,3 km etäisyydellä norppaperustaisen Natura-alueen rajasta. Norpan pesiä on havaittu lähietäisyydellä.

Luontodirektiivilaji saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma edellyttää, että kaavoituksen yhteydessä tehdään selvitys kaavoituksen vaikutuksesta norpan suojeluun näin ei ole kuitenkaan toimittu. LSL 65§ 1 momentin mukainen arviointi olisi ehdottomasti pitänyt liittää kaavaselvityksiin.

Saimaannorpan suurimpia uhkatekijöitä ovat kalastuksen tahattomat sivusaaliskuolemat, ilmastonmuutos, elinympäristön pirstaloituminen, pesimäaikainen häiriö ja pieni populaatiokoko. (Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, 2017).

Norpan on todettu liikkuvan ja etsivän uusia lisääntymispaikkoja johtuen ilmastonmuutoksen vaikutuksista suotuisten pesäpaikkojen löytymiseksi. Kaava-alueen suojaisa lahti saattaa olla ainoita paikkoja, jotka tarjoavat norpille pesintään tarvittavaa jäätä tulevana talvena. Myös ihmisen aiheuttama häiriö norpille on syytä ottaa vakavasti: vaikka lähimmät norpan pesät on todettu kaavoittajan arvion mukaan turvalliselle etäisyydelle, on huomioitava, että väliin ei jää tarvittavia suoja-alueita.

EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisu 2.7.2020 Unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti: Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan d alakohdalla on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu levähdyspaikkojen

käsite kattaa myös levähdyspaikat, joilla jokin kyseisen direktiivin liitteessä IV olevassa a alakohdassa mainittu suojeltu eläinlaji, kuten *Cricetus cricetus* (eurooppalainen hamsteri), ei enää elä, jos on riittävän todennäköistä, että kyseinen laji palaa näille levähdyspaikoille, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

Katsomme kaavoituksen rikkovan Luonnonsuojelulain 64 a § heikentämiskieltoa.

Kaavaselostuksessa virheellisesti todetaan, että kaavan toteuttaminen ei lisää vapaa-ajan verkkokalastuksen aiheuttamaa riskiä norpalle johtuen verkkokalastusrajoituksista. Verkkokalastusrajoitukset on kuitenkin määrätty koskemaan vain osaa vuotta ja rajoitusajan ulkopuolella verkkokalastus aiheuttaa norppien kuolemia. Kalanpyydyksiin takertumisista johtuva tukehtuminen on norpan suurin yksittäinen kuolinsyy.

Verkkokalastusten rajoittamatonta aikaa perustellaan nimenomaan oikeudella kalastaa huolimatta siitä, että samalla aiheutetaan norppien kuolemia. Tämä lukeutuu niihin rantarakentamisen heijastevaikutuksiin, joita kaavoitusselostuksessa ei ole osattu huomioida, kun LSL 65§ mukainen selvitys on laiminlyöty.

Edellä mainittujen seikkojen merkitys korostuu kyseisessä kaavoitus kohteessa sikäli, kun kyseessä on lyhytaikaiseen loma-asumiseen vuokrattavat huvilat ja niiden kulloistenkin asukkaiden tietoisuus ja sitoutuminen norpan suojeluun voi olla vaikeammin tavoitettavissa kuin vakituisten kiinteistönomistajien.

28.4.2017 viranomaisneuvottelussa ELY-keskus ilmoitti Natura-tarveharkinnan tarpeellisuudesta. Alueelle ei kuitenkaan tehty ELY-keskuksen tarpeelliseksi katsomaa Natura-tarveharkintaa. Natura-tarveharkinta olisi myös sisältänyt kaavan vaikutusten arvioinnin saimaannorpan suojeluun heijastevaikutuksineen. Naturayhteisvaikutusten arvio olisi ehdottomasti pitänyt tehdä kaikkien suojelun kohteena olevien lajien vuoksi, alueella on läheisessä vaikutuksessa neljä eri Natura-aluetta.

Natura-arvioiden ja puutteellisten luontoselvitysten vuoksi katsomme kaavaselvitykset riittämättömiksi, varsinkin kun emme katso niiden sisältävän kaavan toteuttamisen arviointia yhteisvaikutuksineen.

Aluekokonaisuuden yhtenäisen suunnittelun tarve (3)

Sekä ELY-keskus että maakuntaliitto tuovat esiin luonnos- ja ehdotusvaiheen lausunnoissa laajemman aluekokonaisuuden yhtenäisen suunnitelman tarpeesta. Alueelle tulisi huomioida alueen toiminnallinen kokonaisuus suojelun ja virkistyskäytön näkökulmasta. Luontoselvitys ja siinä löydetty pienialaiset luontokohteet eivät kerro aluekokonaisuuden luonto- ja virkistyskäyttöarvoista niin, että kaavassa voitaisiin suunnitella alueen matkailun, retkeilyn ja muun virkistyskäytön kehittämistä suojeluarvoja vaarantamatta.

Myös muiden viranomaisten kuten Metsähallituksen Luontopalveluiden kannanoton perusteella voidaan todeta, että kaava on lähtökohdiltaan ristiriidassa alueen suunnittelutarpeen kanssa.

Emätilatarkastelun puuttuminen (4)

Osana valmistelua olisi pitänyt tehdä emätilatarkastelu. Lisäksi huomioitavaa on, että loma- ja matkailualueen rantaviivaa varaava vaikutus on suurempi kuin yhden loma-asunnon rakennuspaikan, mikä tulee ottaa huomioon arvioitaessa emätilan jo käyttämän rakennusoikeuden määrää. Viittaamme hallinto-oikeuden ratkaisuun 4367/2020 Asia Ranta-asemakaavan hyväksymistä koskeva valituslupahakemus ja valitus.

Ristiriitaisuus maakuntakaavaan, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (5)

Savonrannan rantayleiskaavan muutos on ongelmallinen ja ristiriitainen voimassa olevan maakuntakaavan kanssa sekä Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Voimassa olevassa maakuntakaavassa viitataan VAT Vuoksi Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet Vuoksen vesistöalueilla. Luonnonpiirteet ovat olemassa edelleen, vaikka niihin ei viitata 2017 uudistetuissa Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan Vuoksen vesistöalueella on ohjattava matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Maakuntakaavan selostuksessa on todettu MU-alueen toteutuksesta seuraavaa: "Metsähallitus vastaa valtion maiden suunnittelusta ja valtion mailla olevien virkistysalueiden ja retkisatamien rakentamisesta ja kunnossapidosta. Valtion laajat, Etelä-Savon mittakaavassa erämaiset, Natura-alueisiin rajoittuvat alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on ulkoilun ohjaustarvetta (MU). Näiden alueiden maankäyttö suunnitellaan tarkemmin luonnonvarasuunnittelun ja alue-ekologisen suunnittelun jatkuvissa prosesseissa. Alueiden päämaankäyttömuoto on metsätalous."

Maakuntakaavassa välitetään valtioneuvoston antamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuntakaavoitukseen, ja sovitetaan ne yhteen maakunnan omien maankäyttötavoitteiden kanssa. Maakuntakaavassa kyse on MU-alueesta. Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden pääkäyttömuoto on metsätalous ja joille suuntautuu seudullisesti tai maakunnallisesti merkittäviä ulkoilupaineita. Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota alueen ympäristöarvoihin, ulkoilutoimintojen järjestämismahdollisuuksiin sekä alueen kytkeytymiseen seudun matkailupalveluihin sekä muihin virkistysalueisiin ja ulkoilureitteihin.

Lausunnoista käy ilmi, että mukaan maakuntakaavan mukainen Kieluansalon MU-alue muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden yhdessä Koloveden kansallispuiston ja Kakonsalon alueen kanssa. Nämä molemmat on osoitettu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueina (SL) ja Natura-alueina. Maakuntaliiton näkemyksen mukaan tämä kokonaisuus on potentiaalisin retkeilyn kehittämisalue Etelä-Savossa. Tämän vuoksi sen käytön suunnittelu tulee yleiskaavatasolla toteuttaa yhtenä kokonaisuutena. Vain tarkastelemalla aluetta yhtenä kokonaisuutena pystytään kokonaisvaltaisesti suunnittelemaan ja kehittämään retkeilyä, virkistystoimintoja ja matkailua alueella ja yhteensovittamaan ne kestävästi alueen suojeluarvojen kanssa.

Ristiriita kaavoituksen ja maakuntakaavan välillä on olemassa: maakuntakaavan mukaan "Metsähallitus vastaa valtion maiden suunnittelusta ja valtion mailla olevien virkistysalueiden ja retkisatamien rakentamisesta ja kunnossapidosta. Valtion laajat, Etelä-Savon mittakaavassa erämaiset, Natura-alueisiin rajoittuvat alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on ulkoilun ohjaustarvetta (MU). Näiden alueiden maankäyttö suunnitellaan tarkemmin luonnonvarasuunnittelun ja alue-ekologisen suunnittelun jatkuvissa prosesseissa. Alueiden päämaankäyttömuoto on metsätalous."

Maakuntakaavassa viitataan alue-ekologisen tarkasteluun alueen kehittämisen keinona. Katsomme alue-ekologisen tarkastelun olevan ristiriidassa kaavoituksen kanssa eikä sitä voida käyttää perusteena kaavoitukselle, päinvastoin. Metsähallituksen alue-ekologisen menetelmän kuvaus 2015: Ekologisten yhteyksien tarkoituksena on ylläpitää tai parantaa eliölajien leviämismahdollisuuksia. Niiden avulla helpotetaan esimerkiksi vanhojen metsien ja metsäpeitteisyyttä vaativan eliölajiston leviämistä. Tärkeää on ottaa huomioon vanhojen kuusivaltaisten aarnimetsien eliölajisto, joka leviää uusille alueille yleensä heikosti ja joka on riippuvainen olosuhteiden jatkuvuudesta. Ekologiset yhteydet valitaan yleensä niin, että ne sisältävät luontoarvoja ja voivat toimia lajien elinympäristöinä, vaikka eivät kaikilta osin täytäkään luontokohteen kriteereitä. Ajan myötä luontokohteiden ominaispiirteet niissä vielä lisääntyvät. Esimerkiksi kuusivaltaiset yhteysmetsät saavat vähitellen aarnimetsän piirteitä. Yhteyksien avulla pyritään luomaan yhteys paitsi suojelualueiden myös monikäyttömetsissä olevien arvokkaiden luontokohteiden tai luontokohdekeskittymien välille."

Valtioneuvosto on päättänyt uusista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017: "1.2 Luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön kestävää käyttöä edistetään: Luonnon monimuotoisuuden kiihtyvä heikkeneminen on yksi keskeisimpiä haasteita niin kansainvälisesti kuin valtakunnallisesti. Ekosysteemien sopeutumiskyky on rajallinen, ja sen ylittäminen voi johtaa luonnon ihmisille tuottamien palveluiden, ruokaturvallisuuden ja talouden äkilliseen heikkenemiseen. Suurimpia muutoksia on tapahtunut luontaisista elinympäristöistä eniten rannoilla ja metsissä sekä kulttuuriympäristöissä, kuten perinnebiotoopeilla."

Merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeistä luonnonarvoista samoin kuin arvokkaista yhtenäisistä luonnonalueista sijaitsee suojelualueiden ulkopuolella. Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä. Ekologisten yhteyksien merkitys on tärkeä myös ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta, koska ne mahdollistavat lajiston siirtymisen uusille elinalueille ilmaston lämmetessä. Kaupungistuminen, luontoja kulttuurimatkailun kasvu, ihmisten vapaa-ajan lisääntyminen sekä luontoliikunnan tärkeä merkitys kansanterveydelle lisäävät virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden tarvetta. Tämän vuoksi alueidenkäytössä on tarpeen kiinnittää huomiota laadultaan ja tavoitettavuudeltaan hyvien virkistysalueiden riittävyys ja virkistysyhteyksien jatkuvuuteen.

Kaavoitusalueella on voimassa maakuntakaavan 2. vaihemaakuntakaava 2016 merkintä "MU". Jos merkintä olisi matkailupalvelujen kohdemarkintä "rm", olisi kyseessä kyseiseen kaavoitukseen mahdollisesti sopiva alue, kuitenkin tiukin ehdoin sillä matkailupalvelujen alue kohdemarkinnalla rm osoitetaan matkailun kehittämisen kannalta potentiaalisia

painopistealueita, joihin kohdistuu maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeitä kehittämistarpeita. Alueen kehittäminen, maankäyttö ja rakentaminen edellyttävät yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja vaikutusten arviointia. Suunnittelumääräys Matkailupalvelujen alueen ja siihen kytkeytyvän ympäristön maankäytön, matkailun, palvelujen ja liikenteen sekä alueen oloista johtuvien erityisten tarpeiden yhteensovittamiseksi matkailupalvelujen alueille tulee laatia rakenne- ja kehittämissuunnitelma sekä strateginen yleiskaava, joka osoittaa yksityiskohtaisemmin matkailun painopistealueet, kehittämisvyöhykkeet ja niiden kehittämistarpeet sekä ohjaa suunnittelu- ja kehittämistoimenpiteiden toteuttamista.

Kyseessä on MU-alue eli maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaustarvetta. Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden pääkäyttömuoto on metsätalous ja joille suuntautuu seudullisesti tai maakunnallisesti merkittäviä ulkoilupaineita. Suunnittelumääräys kyseisellä alueella on: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota alueen ympäristöarvoihin, ulkoilutoimintojen järjestämismahdollisuuksiin sekä alueen kytkeytymiseen seudun matkailupalveluihin sekä muihin virkistysalueisiin ja ulkoilureitteihin.

Näiden osalta käytössä oleva ohjeistus: Alueen käyttöä suunniteltaessa on huolehdittava siitä, että rakentaminen tai muu käyttö ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa aiheuta alueella tai sen läheisyydessä sijaitsevalle Natura 2000 –verkostoon kuuluvalla alueella sellaisia häiriöitä, jotka merkittävästi heikentävät alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 – verkostoon.

Suunnittelumääräyksillä pääsääntöisesti ohjataan asemakaavoitusta, mutta myös muuta suunnittelua. Määräykset kohdistuvat ensisijaisesti viranomaisiin. Ne voivat koskea myös sellaista viranomaissuunnittelua, jolla vaikutetaan alueen käyttötapoihin tai käytön määrään. Asia voi liittyä esimerkiksi toiminnasta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten huomioon ottamiseen.

Työryhmän tavoitteen asettaminen päätöksentekoperusteissa lain ohi (6)

Valtakunnallisia alueiden käyttötavoitteita on syrjäytetty osana asian valmistelua kokouksen selostuksessa, kun asian käsittelyssä viitataan parlamentaarisen Harvaan asuttujen alueiden HAMA-työryhmän valmisteluun. Kuitenkaan kaava ei voi edistää parlamentaarisen MMM:n harvaan asuttujen alueiden työryhmän työtä, kun työryhmän tavoitteena on ainoastaan käynnistää selvitys erähotellien mahdollistamiseksi erämaa-alueille, kansallispuistoihin tai niiden läheisyyteen (Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän loppuraportti 2019). Toisekseen kokouksen selostuksen yritysvaikutusten arviointi ei ole riittävä, alueella jo toimivien yritysten näkökulmasta olisi pitänyt tuoda esille kaavoituksen negatiiviset vaikutukset yrityksille. Katsomme, että näiden tai toisen asian osalla on tapahtunut virhe asian käsittelyssä eikä se ole perustunut hallintolain 31 §:n edellyttämällä tavalla riittävään ja asianmukaiseen selvitykseen, vaan pikemminkin totuuden vastaisiin väitteisiin.

Luonnonvarasuunnitelman ristiriitaisuus kaavoitukseen nähden (7)

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma 2017 – 2022: ”Rantojen kaavoitusprosesseissa otetaan korostetusti huomioon valtion mailla luonnonsuojelu, virkistys, kulttuuriarvot ja jokamieskäyttö. Kunkin kaavahankkeen yhteydessä tehdään em. asioihin liittyvät selvitykset, joiden pohjalta laaditaan maankäytön ratkaisut kussakin kohteessa. Nykyisten kaavoitusperiaatteiden mukaan toimittaessa valtaosa Metsähallituksen ranta-alueista jää edelleen rakentamattomiksi. Laajoja, yhtenäisiä rakentamattomia valtion rantakokonaisuuksia ei kaavoiteta rakentamiseen. Lisäksi tapauskohtaisesti harkitaan kohteen laajuus ja yhtenäisyys.”

Edellä mainittu luonnonvarasuunnitelma (s.37) selventää, että Metsähallitus osallistuu ensisijaisesti kuntien käynnistämiin yleiskaavahankkeisiin valtion maa-alueiden osalta. Omia ranta-asetuskaavahankkeita käynnistetään markkinalähtöisesti, mikäli alueelle ei ole näköpiirissä yleiskaavoitusta.

Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset (8)

Maankäyttö ja rakennuslain 39 § asettaa yleiskaavalle sisältövaatimuksia, joiden mukaan: Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
-
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Maankäyttö ja rakennuslain 22 § mukaisesti tulee huomioida valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Alueidenkäyttötavoitteet vaikuttavat maakuntatason kaavaan.

Erityisesti on huomioitava kohdat kaksi ja kolme.

- 2) merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
- 3) valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyyteen, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Maankäyttö ja rakennuslain 73 § Ranta-alueiden loma-asutusta koskevan yleis- ja asemakaavan erityiset sisältövaatimukset määräykset kohta 2 rajoittaa kaavoitusta. Lain mukaan laadittaessa yleiskaavaa tai asemakaavaa (ranta-asemakaava) pääasiassa loma-asutuksen järjestämiseksi ranta-alueelle on sen lisäksi, mitä yleis- tai asemakaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

- 1) suunniteltu rakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön;

2) luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu ja vesihuollon järjestäminen sekä vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteet otetaan muutoinkin huomioon; sekä

3) ranta-alueille jää riittävästi yhtenäistä rakentamatonta aluetta.

Katsomme, että MRL 39§ luonnonsuojelu ja virkistystarpeita ja 73§ luonnonsuojelullista vaatimusta muiden ohella ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon.

Maankäyttö ja rakennuslaki 24 §:n Tavoitteiden toteuttaminen ja huomioon ottaminen mukaisesti valtion viranomainen on ottanut huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet maakuntakaavatasolla ja edistänyt niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluerakenteen ja alueiden käytön kannalta. Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Vaikka MRL 24§ on toteutunut maakuntatasolla, on kyseisessä rantakaavassa tämä jätetty huomiotta.

[Alueiden käyttötavoitteet ja niiden taustalla olevat KV-sopimukset ohjaavat mm. rantojen suojeluun \(9\)](#)

Alueidenkäyttötavoitteet on laadittu 2008 ja siinä todetaan mm. seuraavasti.

Alueidenkäytön suunnittelussa rantaan tukeutuva loma-asutus on suunniteltava siten, että turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen sekä loma-asumisen viihtyisyys.

Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävää hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta. Alueidenkäytössä edistetään kyseiseen tarkoitukseen osoitettujen hiljaisten alueiden säilymistä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat -yleistavoite: Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnonkannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään. Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävää hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta.

Edelleen Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat -erityistavoitteet: Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota. Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon vesi- ja rantaluonnon suojelun tai virkistyskäytön kannalta erityistä suojelua vaativat vesistöt.

Edelleen Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat erityistavoitteet jatkuvat: Maakuntakaavoituksessa on luotava alueidenkäytölliset edellytykset ylikunnallisesti merkittävien virkistyskäytön reitistöjen ja verkostojen muodostamiselle. Maakuntakaavoituksella ja yleiskaavoituksella on luotava alueidenkäytölliset edellytykset seudullisten virkistysalueidenmuodostamiselle erityisesti Etelä-Suomessa ja suurilla kaupunkiseuduilla. Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.

Keskeisimmät valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin liittyvät kansainväliset päätökset ovat: Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (SopS 78/1994) ja YK Kestävän kehityksen tavoitteet - Agenda 2030, josta tavoite 15 kuuluu: Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestäväää käyttöä; edistää metsien kestäväää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.

Metsähallituksen kaavoitusperiaatesopimuksen (10) sekä maaomaisuudesta luopumisen edellytysten vastaisuus (11)

Kaava rikkoo Metsähallituksen käytössä olevaa Ympäristöministeriön, Maa- ja metsätalousministeriön sekä Metsähallituksen kesken 2008 solmittua kaavoitusperiaatetta. Sopimus perustuu valtioneuvoston päätökseen.

Valtioneuvoston 21.7.1994 tekemän valtion maaomaisuuden vaihtokäytön lisäämiseksi suojeluohjelmien toteuttamisessa koskeneen periaatepäätöksen mukaan valtion ranta-alueita voidaan kaavoittaa tietyin edellytyksin. Periaatepäätöksessä todetaan, että valtion ranta-alueita kaavoitetaan ensi sijassa kohteissa, jotka liittyvät ennestään rakennettuihin alueisiin. Laajoja yhtenäisiä, rakentamattomina säilyneitä valtion rantakokonaisuuksia ei kaavoiteta. Edelleen valtioneuvosto edellyttää, että laadittavissa kaavoissa otetaan luonnonsuojelu – ja virkistysnäkökohdat korostetusti huomioon.

Lisäksi kaavoitukseen nähden on ristiriidassa laki oikeudesta luovuttaa valtion maaomaisuutta ja tuloa tuottavia oikeuksia 3§ 4 mom, jonka mukaan rantavyöhykkeellä sijaitsevaa kiinteää omaisuutta saadaan luovuttaa yksityistä loma-asuntokäyttöä tai lomarakentamista varten vain painavasta syystä. Asiaa avataan tarkemmin lain perusteluissa, joiden mukaan: Rantavyöhykkeellä sijaitsevaa kiinteää omaisuutta saadaan luovuttaa yksityistä loma-asuntokäyttöä tai lomarakentamista varten vain painavasta syystä

HE 102/2002 Yleiset perustelut: -- Valtion omistamilla rakentamattomilla rannoilla on edelleen katsottu olevan sellaista yleistä arvoa, että niiden hyödyntäminen yksityiseen lomarakentamiseen olisi lähtökohtaisesti rajoitettu. Lähtökohtana on, että merkittävä osa valtion omistamista rannoista säilytettäisiin rakentamattomina myös vastaisuudessa.

Yksityiskohtaiset perustelut --Alueen kaavoitustilanne ei vaikuttaisi asiaan. Luovuttamisrajoitus olisi tarkoituksenmukaista kohdistaa yksityiseen loma-asuntokäyttöön ja lomarakentamiseen, koska rantavyöhykkeillä rakennusmaan kysynnän tähän

tarkoitukseen arvioidaan tulevaisuudessakin olevan merkittävien.-- Pykälän 4 momentissa mainittuja painavia syitä voivat olla tärkeän yhteiskunnallisen tavoitteen toteuttaminen kuten luonnonsuojelun tai virkistyskäytön edistäminen silloin, kun luovuttamisesta saatavat tulot käytetään tähän tarkoitukseen tai luovutettavia alueita käytetään vaihtomaina suojeluohjelmia toteutettaessa.

Edellä mainittujen kahden seikan pois jättäminen valmistelusta rikkoo hallintolain 31§ selvittämisvelvollisuudesta (12)

Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Kaavoitus on epäonnistunut (13)

Katsomme, että edellä osoitetut yksi tai useampi edellä mainituista perusteista jo yksistään on riittävä peruste kaavan kumoamiselle. Mikäli mikään perusteista ei yksinään kumoaisi kaavaa, kuitenkin katsomme, että yhdessä ne osoittavat kaavoituksen kokonaisuudessa niin ongelmalliseksi, että kaava tulee kumota.

Alueen luontoarvot

Sisällys

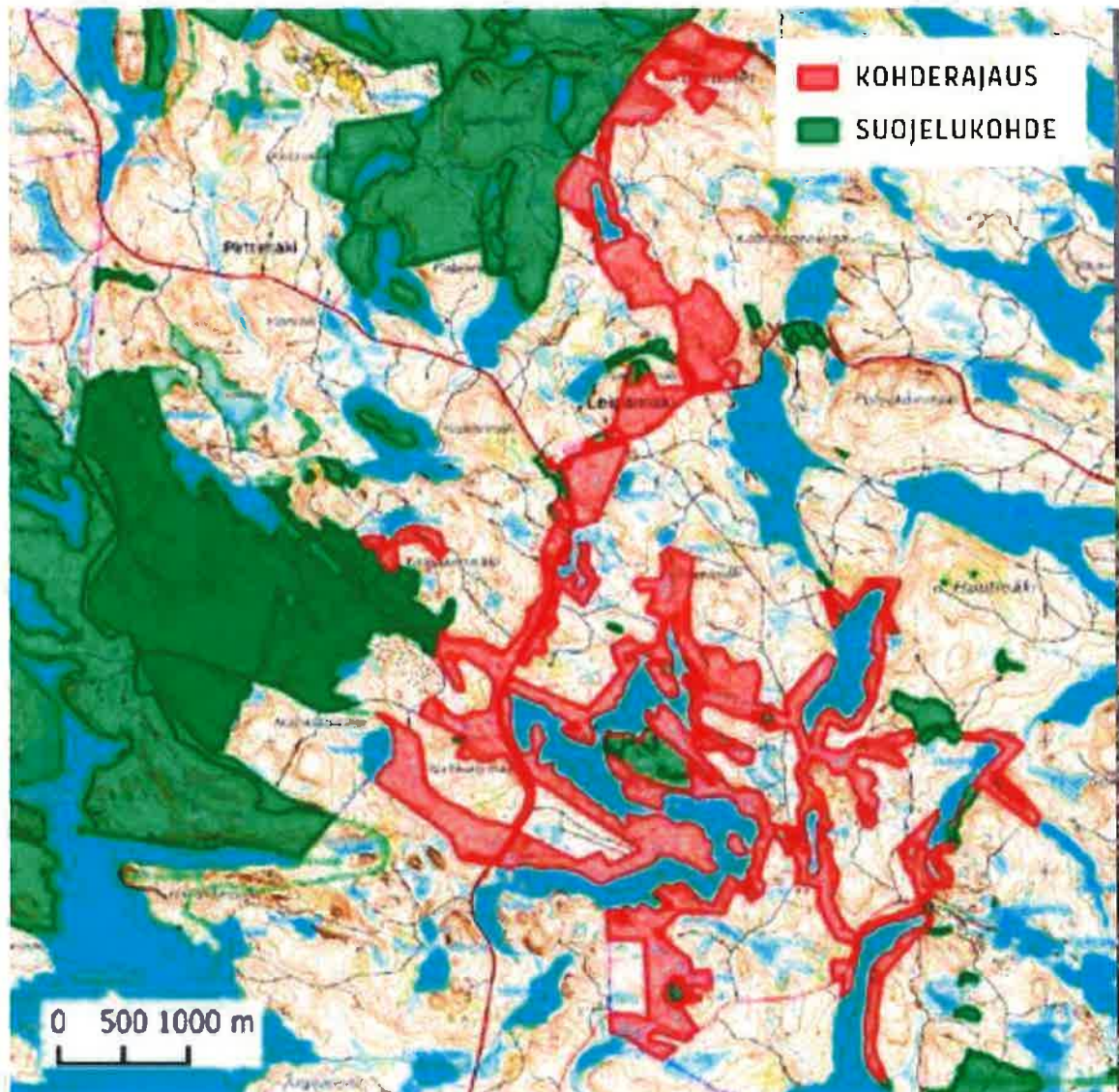
Alueen luontoarvot.....	1
Metsäkartoitusraportti	2
Lajihavainnot Kielua Savonlinna	4
Vertailu kaavan ja em luontokartoituksen karttojen kesken sekä etäisyys luonnonsuojelualueisiin	5
Joutenvesi – Pyyvesi FI0500031	8
Suojelun perusteina olevat lajit:	9
Kolovesi - Vaaluvirta - Pyttyselkä FI0500001.....	9
Suojelun perusteena olevat luontotyytit:.....	9
Suojelun perusteena olevat lajit:	10
Kakonsalon järvi FI0500010	10
Suojelun perusteina olevat luontotyytit:.....	10
Suojelun perusteina olevat lajit:	11
Maakuntakaavan merkintä	11

Kaavoitetun alueen merkittävimmät luontoarvot ovat Julmajärven, Kieluajärven ja Riihilammen ympäristössä sekä Saimaan ranta-alue. Alueella on arvioitu olevan 20-30 saimaannorppaa, eli 10% kannasta. Norpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman¹ mukaisesti tulee huomioida luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisesti ajantasaiset saimaannorpan pesätiedot. Viereisten Ristisaaren, Hirvisaaren ja Pyrkönsaaren läheisyydessä on havaittu norppia kuutteineen ja paikka on merkittävä saimaannorpan lisääntymis- ja elinympäristö.

Alueen luontoarvot on koottu ekologi FT Risto Sulkavan keräämien ja metsäraportissa julkaisemisen tietojen perusteella, sekä luontokuvaaja, tietokirjailija Juha Taskiselta. Natura-alueiden osalta on käytetty ajantasaisia tietokuvauksia ympäristöhallinnon palvelusta.

¹ <https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B8BD008FF-FCE2-44A2-8D3A-8810942DA502%7D/131814>

Metsäkartoitusraportti ²

KUVA 1 KOHDERAJAUS (LUONNONARVOILTAAN SUOJELTAVAKSI KATSOTTAVAT ALUEET)

Pinta-ala 538 ha

Esimerkkikohde yhdistää kaksi Etelä-Savon merkittävintä vanhojen metsien suojelualuetta, Koloveden kansallispuiston ja Kakonsalon Natura-alueen. Rajaukseen kuuluu monenlaisia metsiä, joista suurin osa täyttää METSO-ohjelman kriteerit. Tämä rajausta lisättynä Metsähallituksen luontokohteilla toimitettiin Ympäristöministeriölle keväällä 2020 kansallispuiston laajennusehdotuksena (yht. 603 ha), joten kohde sisältää myös kokonaisuudelle tärkeitä nuorempia metsiä.

² <https://www.sll.fi/app/uploads/2020/12/7a393b43-metsa%CC%88kartoitusraportti2020.pdf>

Alueen suojelua on esitetty toistuvasti ympäristöjärjestöjen toimesta. Suojelun sijaan vanhojen metsien hakkuut jatkuivat viimeksi tammikuussa 2020, jolloin avohakattiin kuukkelin kotimetsä läheltä kansallispuiston rajaa.

Kieluan alueella on yhä jäljellä runsaasti upeita luonnonmetsiä, jopa aarnioita. Ylispuumäntyjen kirjomia runsaslahopuustoisia, haapasekapuustoisia tai rakenteeltaan luonnontilaisia kohteita on esimerkiksi Koloveden kansallispuiston rajalla Kintturinteellä, Kielua-järven rannoilla sekä Paskolammen ja Saarvalammen ympäristöissä. Metsät sisältävät niin karuja kalliomänniköitä, tuoreen kankaan kuusikoita kuin reheviä korpiakin.

Kieluan ja lähijärvien rannat ja rantamaisemat ovat kansallispuistotasoa. Alueelle ollaan laatimassa yleiskaavaa, jossa täysin rakentamattomana säilyneen ja lähes kokonaan valtion omistaman Kieluan rannalle osoitetaan matkailurakentamisen alue. Näin laajoja rakentamattomia järviä on eteläisessä Suomessa säilynyt todella vähän.

Lajihavainnot Kielua Savonlinna³

- EN erittäin uhanalainen laji 2
- VU vaarantunut laji 17 joista yksi luonnonsuojelulain suojelema laji (§)
- NT silmälläpidettävä laji 18 joista 5 alueellisesti uhanalaisia lajeja (RT)
- VM-ind vanhojen metsien indikaattorilaji 18
- L luontoarvolaji 5

EN hiilikääpä 1	NT, RT kastanjasuomujäkälä 159	VM-ind karhunkääpä 2
EN hömötiainen		VM-ind korokääpä 7
VU aarnisammal 5	NT, RT kuukkeli	VM-ind kultarypykkä 3
VU erakko-/kairakääpä 2	NT, RT rusokantokääpä 4	VM-ind kuuorvakka 1
VU haapaspi 1	NT, RT rustikka 1	VM-ind lahoneulajäkälä 1
VU haapariippusammal 3	NT jauhehankajäkälä 6	VM-ind männynkääpä 2
VU hongantorvijäkälä 54	NT karstajäkälä 2	VM-ind oravuotikka 3
VU kalliokeuhkojäkälä 1	NT korpiluppo 5	VM-ind pohjanrypykkä 4
VU kantoraippasammal 79	NT kuusenhäivelö 48	VM-ind pohjantikka 1
VU kissantassujäkälä 31	NT mesipillikääpä 1	VM-ind punahäivekääpä 1
VU, § liito-orava	NT mäntyraspikka 13	VM-ind riukukääpä 12
VU metsänemä 4	NT norjantorvijäkälä 7	VM-ind ruostekääpä 28
VU nukkamunuaisjäkälä 2	NT palosuomujäkälä 51	VM-ind ruskokääpä 3
VU poimukääpä 4	NT pitsikääpä 1	VM-ind rusokääpä 1
VU pyy	NT raidankeuhkojäkälä 7	VM-ind turvejäkälä 1
VU ryväsjäkälä 151	NT samettikesijäkälä 26	L hammaskurokka 2
VU takkuhankajäkälä 2	NT silomunuaisjäkälä 15	L hartsikääpä 2
VU töyhtötiainen	NT sirppikääpä 1 VM-ind aarnikääpä 1	L kermakääpä 1
VU varjojäkälä 1	VM-ind harsukääpä 7	L koralliorakas 1
NT, RT kanadanluppo 1	VM-ind jauhemunuaisjäkälä 8	L kuultoludekääpä 1

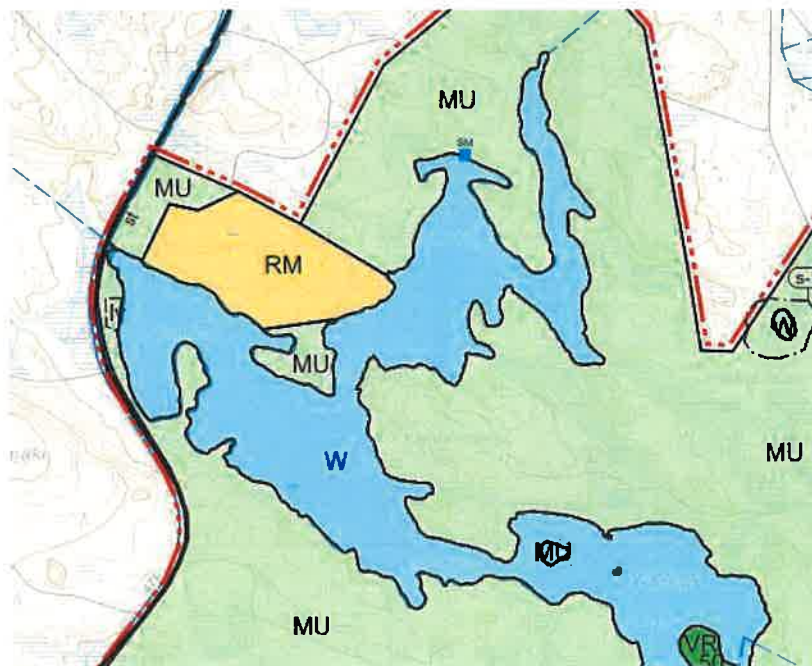
³ <https://www.sll.fi/app/uploads/2020/12/7a393b43-metsa%CC%88kartoitusraportti2020.pdf>

Vertailu kaavan ja em luontokartoituksen karttojen kesken sekä etäisyys luonnonsuojelualueisiin

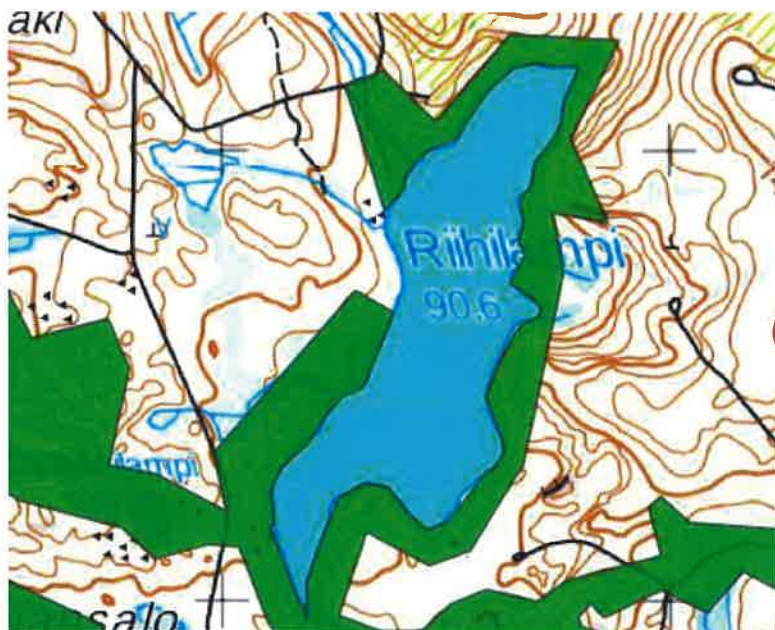
Metsäraportin tekijöiltä on saatu kyseinen kartta resoluutiossa, joka mahdollistaa kohteiden tarkemman vertailun.

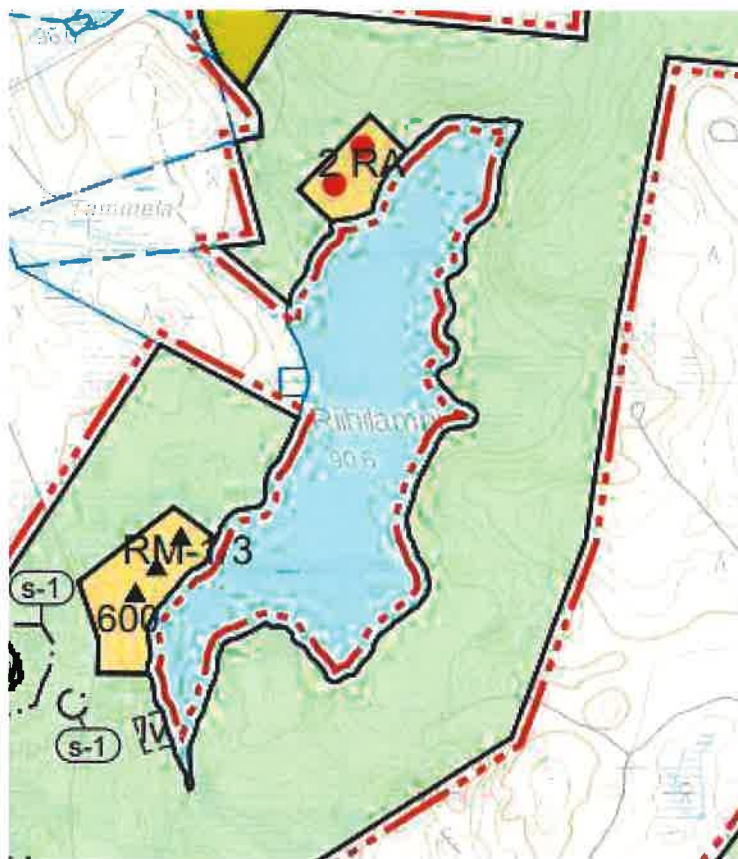
KUVA 2 KIELUA-JÄRVEN POHJOISOSAN SUOJELUESITYS

KUVA 3 KIELUA-JÄRVEN KAAVAPÄÄTÖS 15.12.2020

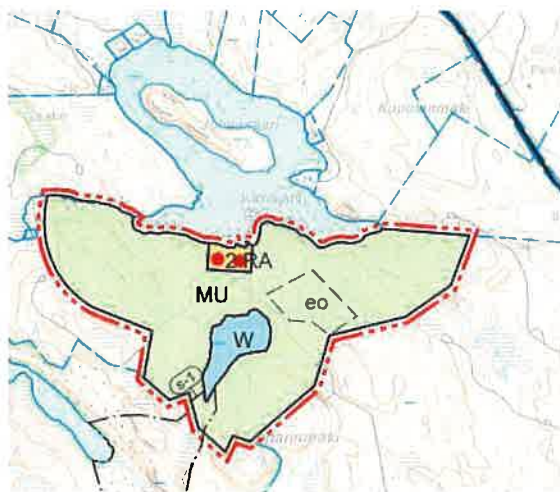
KUVA 4 RIIHILAMMEN SUOJELUESITYS

KUVA 5 RIIHILAMMEN
KAAVOITUSPÄÄTÖS 15.12.2020

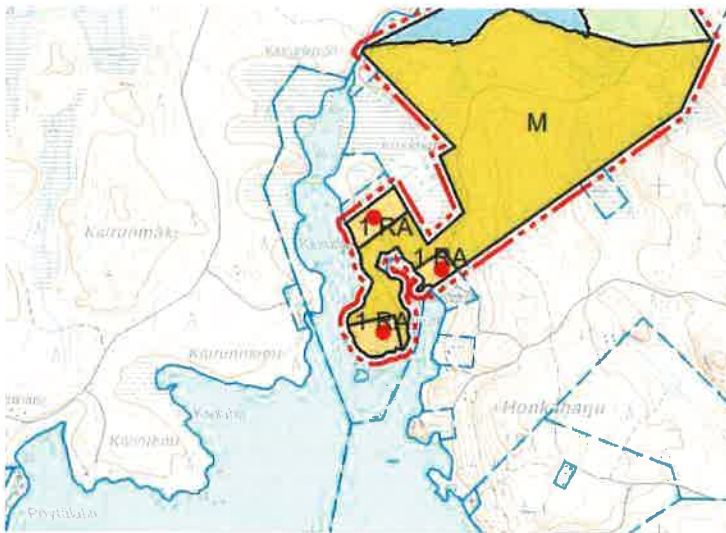
KUVA 6 TORPPARINLAMPI, JULMAJÄRVI SUOJELUESITYS (VIHR)

KUVA 7 TORPPARINLAMPI, JULMAJÄRVI KAAVOITUS

KUVA 8 TORPPARINLAMPI, JULMAJÄRVI ETÄISYYS
KOLOVEDEN KANSALLISPUISTOSTA (VAS) JA
KAKONSALON NATURA-ALUEESTA (YLÄREUNA)

KUVA 9 KIURUNLAHTI KAAVOITUS SAIMAAN NATURA-ALUEEN RAJALLA

KUVA 10 KAAVOITETUN KOLMEN RANTATONTIN YHTEYS NATURA-ALUEeseen (VIIVOITETTU ALUE)

Joutenvesi – Pyyvesi FI0500031⁴

Joutenvesi on useiden selkien, suurten saarien ja voimakkaasti virtaavien salmivesien muodostama kokonaisuus. Se on tärkeä saimaannorpan elinalue. Alueen nimi viittaa virtojen sulapaikoissa viihtyviin joutseniin. Alueen kallioperä on migmatiittia, kiillegneissia ja graniittia. Pohjamoorenikerros on ohut ja kallioita esiintyy runsaasti. Alueella yhtyvät Heinäveden reitin kirkkaammat ja Pielisestä tulevat tummemmat vedet. Hydrologisena erityispiirteenä ovat alueen monet voimakkaasti virtaavat salmet. Joutenvesi edustaa Saimaalle tyypillistä karua järviruokotyyppiä. Alueen metsät ovat pääasiassa nuoria, ja niitä on vuosisatojen kuluessa hakattu runsaasti. Joutenveden maisema on hyvin rikkonainen. Alueella on

⁴ <http://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/2018/tiivistelmat/FI0500031.pdf>

erittäin paljon saaria, ja sitä luonnehtii suurten ja pienten saarien ja selkien sokkelo. Suurimmat saaret ovat lähes kaikki olleet asuttuja. Kaskeamisen ja Oravissa olleen ruukin ja tehtaiden puunhankinnan vaikutus näkyy hyvin pääosassa suurempia saaria. Alue on tärkeä saimaannorpan elinalueena, mutta sillä on merkitystä myös melko luonnontilaisen järviluonnon säilymiselle. Alueella on arvioitu olevan 20-30 saimaannorppaa eli noin 10 % kannasta. Metsätalous on uhkatekijänä osalla aluetta. Alueen läpi kulkee Saimaan syväväylä. Suurimmat uhat saimaannorpalle ovat pesimäaikainen häiriö, kalastuksen aiheuttamat poikaskuolemat ja pesimäaikaiset vedenpinnan muutokset. Suojelutavoitteen määrittely: Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyytit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: - alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys - alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla - luontotyytin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein Joutenvesi kuuluu sekä rantojensuojeluohjelmaan että erityissuojelua vaativiin vesiin. Rajausta perustuu Enonkosken kunnan ja Varkauden kaupungin alueilla valtuuston hyväksymään osayleiskaavaan. Savonlinnan puolella rajausta noudatetaan yleiskaavaluonnoksen ev-rajausta. Lisäalueina on Enonvedellä norpan liikkumiselle tärkeitä vesialueita sekä Tappuvirran vesialueet ja norpan kannalta tärkeitä maa- ja vesialueita Pyyvedellä.

Suojelun perusteina olevat lajit:
saimaannorppa Pusa hispida saimensis

Kolovesi - Vaaluvirta - Pyttyyselkä FI0500001⁵

Kolovesi on Saimaan päävirtaamasta erillään oleva latvavesi, jota luonnehtivat jyrkkärantaiset suuret saaret ja luode-kaakko -suuntaiset pitkät, kapeat selät ja salmet. Kolovesi on saimaannorpan tärkeä elinalue ja merkittävä metsänsuojelukohde. Alueen kallioperä on pääosin tasarakeista graniittia. Kallioperä on kauttaaltaan murrosten ja murroslaaksojen rikkoma. Louhikot ovat yleisiä. Vesi on karua ja sen laatu on erinomainen. Rannat ovat lähes kauttaaltaan kalliorantoja. Rantametsät ovat hyvin karuja kalliometsiä, mutta välittömästi rantavyöhykkeen takana on rehevämpiä notkoja. Metsien keski-ikä on suhteellisen korkea ja ne ovat ympäröiviä talousmetsiä huomattavasti luonnontilaisempia. Saimaannorpan lisäksi alueelle on tyyppillistä vanhan luonnontilaisen metsän eliölajisto. Koloveden suhteelliset korkeuserot ovat suuria ja koko alue on maisemallisesti arvokas. Koloveden alue on säilynyt poikkeuksellisen erämaisena eteläiseen sijaintiinsa nähden. Alue on tärkeä saimaannorpan elinalueena, mutta sillä on merkitystä myös melko luonnontilaisen ja karun järviluonnon säilymiselle. Alueella on erityistä merkitystä metsien suojelualueena. Alueella on arvioitu olevan noin 15 norppaa eli noin 5 % kannasta. Koloveden saimaannorppakannan tiheys suhteessa vesipinta-alaan on Saimaan suurin ja se vastaa norpan luontaista tiheyttä. Kanta on tällä hetkellä tasainen ja vakaa. Kuukkeli (*Perisoreus infaustus*) on Suomen erityisvastuulaji ja alueellisesti uhanalainen. Alueella ei ole merkittäviä uhkia, sillä pääosa alueesta on kansallispuistoa. Saimaannorppakannan suurimmat uhat ovat pesimäaikainen häiriö, kalastus sekä pieni ja pirstoutunut populaatiokokoo. Valumaalueen metsänkäsittely voi vaikuttaa veden laatuun. Iso osa alueen soista on aikanaan ojitettu.

Suojelun perusteena olevat luontotyytit:
Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (*Littorelletalia uniflorae*) 3266 ha
Humuspitoiset järvet ja lammet 3,5 ha

⁵ <http://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/2018/tiivistelmat/FI0500001.pdf>

Vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on Ranunculion fluitantis ja Callitricho-Batrachium -kasvillisuutta 0,8 ha

Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt 0,75 ha

Kostea suurruohokasvillisuus 0,1 ha

Vaihettumissuot ja rantasuot 9 ha

Fennoskandian lähteet ja lähdesuot 0,16 ha

Kasvipeitteiset silikaattikalliot 90 ha

Kallioiden pioneerikasvillisuus (Sedo-Scleranthion tai Sedo albi-Vernicion dillenii) 90 ha

Boreaaliset luonnonmetsät 1100 ha

Boreaaliset lehdot 12 ha

Fennoskandian metsäluhdet 2,4 ha

Puustoiset suot 150

Suojelun perusteena olevat lajit:

kirjoverkkoperhonen *Euphydryas maturna*

liito-orava *Pteromys volans*

saukko *Lutra lutra*

saimaannorppa *Pusa hispida saimensis*

Kakonsalon järvialue FI0500010⁶

Alue koostuu pienehköistä järvistä ja niiden välisistä puroista Kakonsalon jylhässä kalliomaastossa. Maisemakuvaa hallitsee jylhä Kakonvuori, jonka koillisrinne on kilometrin matkalla yli 20-metristä jyrkännettä. Jyrkänneet ja suot reunustavat pienehköjä järviä tai lampia. Korkeuserot lampien rannoilla ovat paikoin huomattavia. Kalliomaastoa peittää ohut pohjamoreeni. Rannat ovat vaihtelevia moreeni-, kallio- ja sorarantoja. Alueeseen kuuluu kaksi vanhojen metsien suojelualueita, Raatelamminsalon ja Haukiniemen. Raatelamminsalossa on runsaasti järeitä haapoja elossa, maapuina ja jonkin verran pötkelöinä. Haukiniemi on kuusen, koivun ja haavan muodostama vanha metsä. Alue edustaa Saimaan alueen pienvesistöjä ja vanhoja metsiä, jotka ovat hyvin luonnontilaisia. Tulevaisuudessa metsissä tulee olemaan hyvin paljon koivu- ja haapalahopuita. Alueella asuu liito-oravia (*Pteromys volans*). Ahma (*Gulo gulo*) vieraillee alueella. Kuukkeli (*Perisoreus infaustus*) on alueellisesti uhanalainen ja Suomen erityisvastuulaji. Alueella esiintyy runsaasti harvinaista tai uhanalaista, vanhojen metsien hyönteis-, sieni- ja jäkälälajistoa. Purojen ruoppaukset ja metsäojitus uhkaavat aluetta. Voimakkaasta metsien käsittelystä aiheutuu maisemallisia haittoja. Valtion maiden ulkopuolella loma-asutus on mahdollinen uhkatekijä. Raatelamminsalon on puristuksissa hakkuuaukon ja tien välissä. Kakonsalo on metsähallituksen palojatkumoaluetta.

Suojelun perusteina olevat luontotyytit:

Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (*Littorelletalia uniflorae*) 110 ha

Humuspitoiset järvet ja lammet 270 ha

Vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on Ranunculion fluitantis ja Callitricho-Batrachium -kasvillisuutta 0,64 ha

⁶ <http://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/2018/tiivistelmat/FI0500010.pdf>

Vaihtumissuot ja rantasuot 5 ha

Fennoskandian lähteet ja lähdesuot 0,01 ha

Kasvipeitteiset silikaattikalliot 6,4 ha

Kallioiden pioneerikasvillisuus (Sedo-Scleranthion tai Sedo albi-Vernicion dillenii) 0,5 ha

Boreaaliset luonnonmetsät 220 ha

Boreaaliset lehdot 1,5 ha

Puustoiset suot 75 ha

Suojelun perusteina olevat lajit:

korukeräpallokas *Agathidium pulchellum*

ahma *Gulo gulo*

kirjoverkkoperhonen *Euphydryas maturna*

saukko *Lutra lutra*

haavansahajumi *Xyletinus tremulicola*

liito-orava *Pteromys volan*

Maakuntakaavan merkintä

MU-alueet Etelä-Savon maakuntakaavassa ovat laajoja pääosin valtion omistamia erämaamaisia alueita, jotka liittyvät myös suojelualueisiin ja muodostavat näin merkittäviä ekologisia kokonaisuuksia.⁷

⁷https://www.esavo.fi/resources/public/Kehittaminen/Maakuntakaava/esavo_maaakuntakaavojen_yhdistelma_selostus_2017.pdf